

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

 Ž. licejska knjižnica
 Ljubljana
 Osmajerova 1.

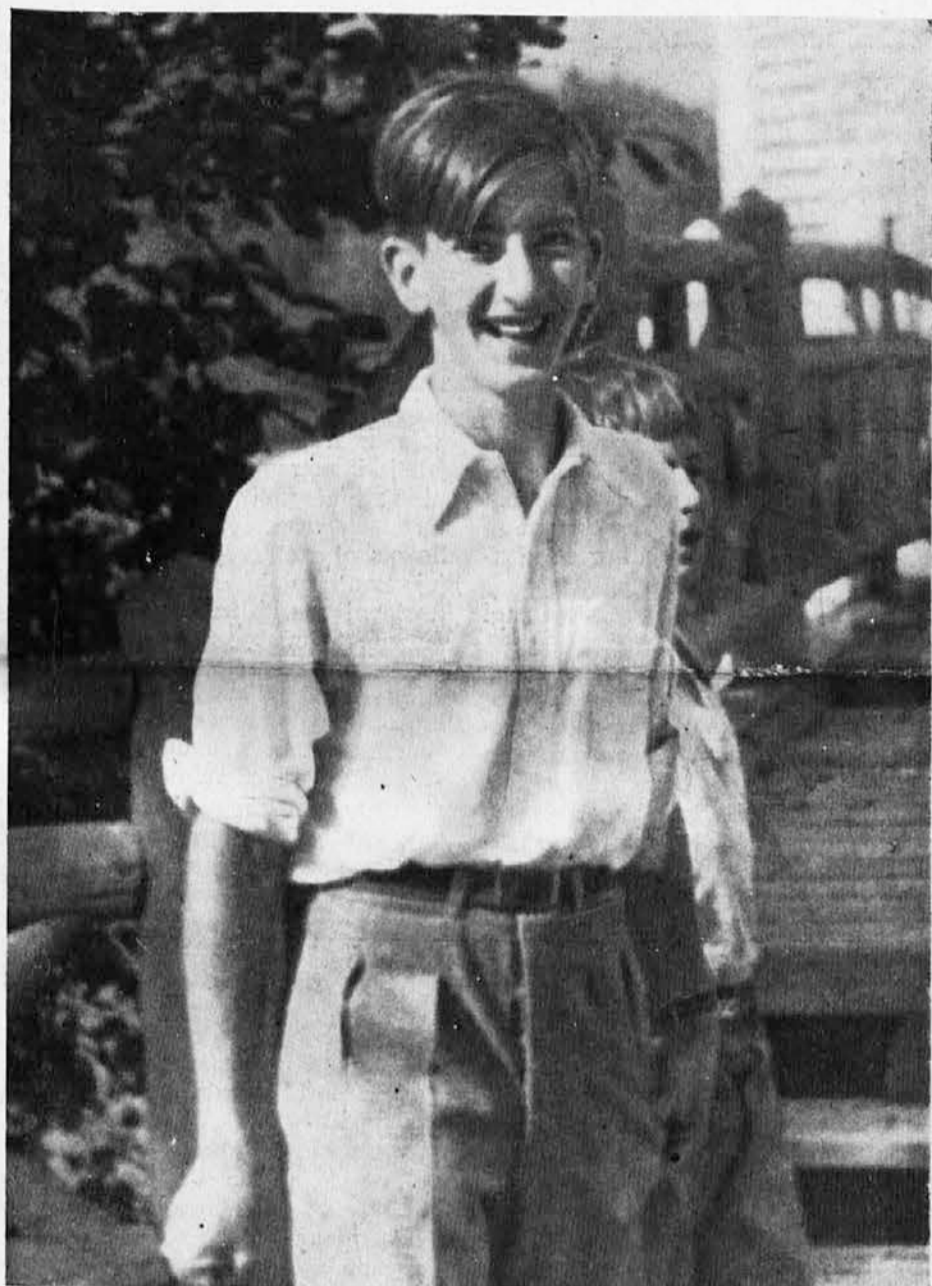
Čuvajte Jugoslaviju!

 Izlazi svake subote ◀ Godišnja pretplata 50 din ◀ Uredništvo
 i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◀ Telefon uredništva 30-866 i
 26-516, uprave 30-866 ◀ Račun Poštanske štedionice br. 57.686
 ◀ Oglasi po ceniku ◀ Rukopisi se ne vraćaju ◀

 Beograd, 11 septembar 1937
 God. VIII ◀ Broj 28

Na koncu prve godine Sokolske Petrove petoletnice

Sokolstvo je najsvečanije proslavilo rođendan Nj. Vel. Kralja

Snimak Nj. Vel. Kralja s ovogodišnjeg letovanja na Bledu

Jugoslovensko Sokolstvo proslavilo je ovogodišnji rođendan Njegovog Veličanstva Kralja Petra II, svog uzvišenog Starešine, u čitavoj zemlji na najsvečaniji način.

U najvećim sokolskim centrima, u sedištu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, u Beogradu, u sedištim svih naših sokolskih župa i društava kao i u najmanjim i najzabačenijim našim jedinicama, sokolskim četama, ovaj značajni naš narodni i državni praznik proslavljen je najlepše, dostojanstveno i sa spontanom osećajima najveće ljubavi i odanosti, koje celokupno jugoslovensko Sokolstvo gaji prema svom Mladom Kralju, prema svome prvom sokolskom bratu i uzvišenom Starešini, prema uzdanici svojoj i najlepšoj nadi jugoslovenskog naroda.

Ovogodišnje sokolske proslave rođendana našeg Mladog Kralja imale su za jugoslovensko Sokolstvo i svoje posebno značenje, što se na rođendan Nj. Vel. Kralja navršila ujedno i prva godišnjica Sokolske Petrove petoletnice.

Sa radošću i zadovoljstvom možemo ovde danas konstatovati, da je

ideja Sokolske Petrove petoletnice, koja se porodila posle najsudbonosnijeg udara, koji je pogodio našu naciju i s njom naše Sokolstvo, i u jednoj elementarnoj potrebi koja se zatim osetila u našem sveopštem nacionalnom životu današnjice, najsnažnije odjekla u duši svega jugoslovenskog Sokolstva, živo ustalasala njegove redove i pokrenula ih na nova pregnuća, neosporno teška i odgovorna, krvavo naporna, puna žrtvovanja i pregaranja, ali i svetla i velika, dostojna imena kome su posvećena. Ova prva godina Sokolske Petrove petoletnice protekla je doduše sva u pripremama i organizacionom radu oko sprovođenja u život ovog velikog sokolskog poduhvata, ali u njoj su se pokazale već i prve jasne i svetle konture uspešnog postepenog realizovanja te ideje.

Neka bi stoga u drugoj godini svoje Petrove petoletnice jugoslovensko Sokolstvo pokazalo sve jačim zamahom svog konstruktivnog rada da istinski služi svome narodu i svojoj zemlji i da za taj veliki cilj ima snage da se bori i da u toj borbi opstane i pobedi.

Nj. Vel. Kraljica Marija

 posetila je na novinarskoj izložbi u Ljubljani
 i odelenje sokolske štampe

U okviru jesenskog velesajma u Ljubljani priređena je, povodom 140-godišnjice prvih slovenačkih novina, „Ljubljanskih novica“, koje je izdavao Valentin Vodnik, i izložba razvoja slovenačkog novinarstva.

Na ovoj novinarskoj izložbi uzelo je jednim delom učešća i naše Sokolstvo, koje je u jednom posebnom odeljenju, u paviljonu „N“, aranžiralo izložbu naše sokolske štampe.

U četvrtak, dne 9 o. m., ljubljanski velesajam i novinarsku izložbu posetila je Nj. Vel. Kraljica Marija. Visoku gošću dočekali su pored zvaničnih i drugih odličnih pretstavnika i pretstavnici jugoslovenskog Sokolstva.

Obilazeći razna odeljenja novinarske izložbe, Nj. Vel. Kraljica prišla je i odeljenju, u kome je bila smeštena izložba sokolske štampe. Tu su Nj. Vel. Kraljicu dočekali prvi zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl, savezni prosvetar profesor brat Miloš Stanojević, urednik sokolske štampe brat Stjepan Čelar i aranžer izložbe sokolske štampe brat Vekoslav Kovač.

Nj. Vel. Kraljicu pozdravio je brat Gangl i zatim pokazao visokoj gošći prvu sokolsku knjigu tehničko-vaspitnog značaja „Nauk o telovadbi“, koju je već godine 1869 napisao član Južnog Sokola France Levstik. Među ostalim, dalje je brat Gangl pripomenuo, da je ova izložba sokolske štampe ovoga puta uređena doduše dosta skromno, ali da će se upotpuniti za izložbu sokolske štampe koja će se naredne godine prirediti u okviru X svesokolskog sleta u Pragu, a posebice pak da će izložba jugoslovenske sokolske štampe biti dostojno opremljena prigodom II svesokolskog sleta u Beogradu 1941 godine, koji će se održati u proslavu navršene punoletnosti mladoga Kralja, Nj. Vel. Petra II.

Na pitanje Nj. Vel. Kraljice, na kome mestu će se u Beogradu održati slet, odnosno gde će se izgraditi stadion, brat Gangl je odgovorio, da se to pitanje, koje je za održanje sleta najvažnije, sada upravo temeljito studira.

Nj. Vel. Kraljica je s naročitim vidnim zanimanjem pratila tumačenje brata Gangla i razgledala izložbu, te se zatim srdačno oprostila i s osobito vedrim raspoloženjem udaljila se sa svojom pratnjom, oduševljeno pozdravljena od svih prisutnih.

Nj. Vel. Kraljica Marija na izložbi sokolske štampe s naročitom pažnjom prati razlaganje brata Gangla

Sama izložba, iako doista veoma skromno uređena i na način kako je to aranžeru dopuštalo i suviše prekratko vreme, te ne može da dađe ni približnu sliku razvoja i pregled stanja štampe jugoslovenskog Sokolstva, ipak je privlačila veliku pažnju brojnih posetilaca. Videli smo, da je bilo dobro i korisno, što je na ovoj izložbi bilo zastupano sa svojom štamptom i naše Sokolstvo, i to iz propagandnih, prestižnih i mnogih drugih razloga.

U mnogome pogledu dragoceni materijal s ove izložbe može vrlo korisno da posluži kao osnova za jednu buduću izložbu naše štampe. — Č.

Zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl otvara svečanost na Kolarčevom univerzitetu u Beogradu u čast rođendana Nj. Vel. Kralja

Sokolske proslave rođendana Nj. Vel. Kralja i prva godišnjica Sokolske Petrove petoletke

Proslava Kraljevog rođendana u Beogradu

Proslavu rođendana Nj. Vel. Kralja u Beogradu priredio je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije u zajednici sa Sokolskom župom Beograd i svima beogradskim sokolskim društvima.

Ujutro toga dana beogradsko Sokolstvo s članovima uprave Saveza SKJ i Sokolske župe Beograd prisustvovalo je reviju trupa na Banjici, a nakon toga predstavnici uprave Saveza SKJ prisustvovali su blagodarenju u crkvama.

Nakon završenog revija trupa Sokoli su se sa Banjice, na čelu sa zastavama i sokolskim glazbama vratili u povorci u grad, da na Kolarčevom narodnom univerzitetu učestvuju na svojoj sokolskoj svečanosti u čast rođendana Nj. Vel. Kralja.

Na Kolarčevom univerzitetu

Svečana dvorana Kolarčevog univerziteta bila je toga dana ispunjena do poslednjeg mesta od Sokolstva i građanstva. Na sredini pozornice, koja je bila ukrašena cvećem i zelenilom, bila je postavljena velika slika Nj. Vel. Kralja u sokolskoj odori, a u pozadini, iza predsedničkog stola, stajali su barjaktari sa zastavama beogradskih sokolskih društava, u sredini kojih su bile savezna i župska zastava.

Svečanosti je prisustvovao izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Radomir Petrović. Nadalje su bili prisutni i brojni odlični predstavnici, među kojima: u ime kraljevske vlade ministar finansija gosp. dr. Dušan Letica i ministar za fizičko vaspitanje naroda g. dr. Josip Rogić, zatim guverner Nj. Vel. Kralja g. Jeremija Zivanović, u ime pravoslavne crkve vikarni episkop g. dr. Sava Trlajić, predstavnik starokatoličke crkve brat dr. Niko Kalodera, predstavnik Narodne skupštine g. dr. Vuk Vujasinović, izaslanik ministra građevina brat arh. Momir Korunović, generali g.g. Bodi, Dušan Pešić, Ljubomir Maksimović i dr. Zarko Ruvidić, načelnik Ministarstva fizičkog vaspitanja g. Vuk Aračić, bivši ministar g. Miloš Trifunović, Ilija Trifunović-Birčanin predsednik Narodne odbrane, predstavnik Jadranske straže g. dr. Josip Barić, predstavnik Crvenog krsta, g. Vasa Lazarević, kao i ostali ugledni predstavnici naših nacionalnih, kulturnih i humanih društava i ustanova.

Za predsedničkim stolom na pozornici

zauzela je mesto uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije na čelu sa zamenicima saveznog starešine braćom: Ganglom, Paunkovićem, dr. Belajčićem i Smiljanićem.

U 11.45 časova u dvoranu je stupio burno pozdravljen izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Radomir Petrović, koji je bio ispraćen na određeno počasno mesto. Odmah tada sokolska glazba završila je „Sokolski pozdrav“, čime je ujedno u tome času odana i počast državnoj zastavi.

Tada je svečanost otvorio prvi zamenik saveznog starešine brat Gangl pozdravnim govorom, u kome je rekao sledeće:

GOVOR BRATA GANGLA

— Braćo i sestre!

Otvaram ovu svečanu sednicu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i prvi pozdrav s nje šaljem Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II, našem najmilijem i od svih nas iskreno ljubljenom bratu Starešini! (Burni i dugotrajni oduševljeni poklici „Živeo!“) Njemu je upućen „Sokolski pozdrav“, koji smo baš netom čuli, Njemu u čast neka leprša državna zastava, koju smo sada s patriotskim osećajima razvili, Njemu neka iz naših duša zagrmi naš priprosti, ali iskreni sokolski bratski: Zdravo! (Dugotrajne ovacije i gromki poklici Nj. V. Kralju).

Današnjim danom zaključujemo prvu godinu Sokolske Petrove petoletnice, koju smo baš na današnji dan i na istom mestu svečano proglasili prošle godine i u nju stupili junačkim korakom i čvrstom voljom, da želimo, pored svojih stalnih i tekućih sokolskih poslova, do punoletstva Mladog Kralja, sa skrajnim naporima svih svojih moralnih, fizičkih i materijalnih sila, obišati put do Njegovog prestola sa svim onim tekovinama, koje može da stvori neumorna i čvrsta sokolska aktivnost. To želimo, to moramo i to ćemo i učiniti! (Oduševljeno odobravanje).

To je naša zakletva, upisana u svakoj sokolskoj duši. I ja danas ne mogu ništa drugo da učinim, nego da je ponovno predam čitavome svetu na znanje, da je opet ponovim i da to naglasim, da nas svako čuje, da nas svako razume, da svako — prijatelj i neprijatelj — s time računa, da mi Sokoli to želimo, da mi Sokoli to moramo i da ćemo mi

jugoslovenski Sokoli, u bratskoj zajednici slovenskog Sokolstva, to i učiniti! (Burno odobravanje).

Od prošle godine do ove, i od danas unapred još četiri godine, i zatim godinu za godinom napred i napred — čitavo to vreme, koje iz prošlosti utiče u sadašnjost i svoj polet i svoju pozitivnu aktivnost usmeruje u budućnost — čitavo to vreme neka bude svedokom i dokazom, da u našoj zemlji bez sokolskog rada nema ni nacionalnog ni državljanškog života, nema onog stvaralaštva, koje donosi trajne koristi, i da nema ni jednog drugog gesla iznad našeg: Najpre Kralj, najpre narod, najpre domovina — a tek zatim sve drugo! (Oduševljeno odobravanje) Mi Sokoli želimo, da se čitavo naše državljanско delo i sav naš život potpuno poklapa sa sokolskim radom i sokolskim životom i da sud narodni — taj nepogrešivi sud narodne duše — sam od sebe dođe do spoznaje da bez Sokolstva nema Jugoslavije i da sva Jugoslavija treba da bude sokolska! (Burno aplauz).

Srce mi obuzimlje velika radost, što mogu ovo izjaviti pred vama, koji ste se odazvali našem pozivu i došli među nas, da zajednički proslavimo ovaj naš sokolski praznik.

Zatim je brat Gangl pozdravio izaslanika Nj. Vel. Kralja pukovnika g. Radomira Petrovića, u kome času su priredene dugotrajne burne i oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju, Nj. Vel. Kraljici i celom Kraljevskom domu, koje se nisu stišale za nekoliko časaka. Nadalje je pozdravio predstavnike kraljevske vlade, ministre g.g. dra Dušana Leticu i dra Josipa Rogića, predstavnike crkvenih vlasti i naše junačke vojske, kojom prilikom su također dvoranom odjekli burni i oduševljeni poklici, kao i predstavnike nacionalnih, kulturnih i humanih udruženja i ustanova.

U nastavku svog govora brat Gangl je dalje rekao:

Sestre i braćo! Već smo dovoljno ocenili unutrašnju vrednost Sokolske Petrove petoletnice, koju želimo da izvršimo u slavu Boga — kako glasi naša molitva — to će reći, da želimo svoj rad, svoje misli i svoje ideale uvek i svuda održati u skladu s načelima istine i pravde, koje su svetu dane od Boga. Rad je molitva. I gde treperi luč u hramu Gospodinovom — ta je luč samo vidljivi znak neugasle vatre istine, koja se doduše može zaseniti svakim zlim činom, ali koja nikada ne može za uvek utnuti. I ta je luč samo vidljivi

znak neugasle vatre pravde, koju doduše mogu krivi proroci i nasilnici baciti u stranu, ali koji njeno lice ne mogu trajno da pokriju nikakvim velom. Istina i pravda pobedile su uvek svakog svog neprijatelja, i one će strati i današnje i buduće svoje progonitelje, te će ipak pobeđonosno zasjati nad našom domovinom. (Burno odobravanje).

Ovaj sud o unutrašnjoj vrednosti Sokolske Petrove petoletnice nikao je iz naše sokolske svesti i opet u nju utiče, tako da se u toj sokolskoj svesti nalazi sve ono, što mi želimo, što mi moramo i što ćemo i učiniti. Zato nije naš rad nikakva naša zasluga, već je sve što želimo, što moramo i što ćemo učiniti, posledica te svesti, jer u toj svesti leži Oplenački grob, tako da bude sve ono što je bilo, što je danas i što će biti u narednim godinama, izraz naše pobožne želje za pokoj duše Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, Oca našeg Mladog Kralja. (Svi prisutni ustaju i kliču: „Slava Mu!“). On koji je bio do smrti izmoren titanskim radom na stvaranju velike Jugoslavije, neka počiva u miru, a nedovršeno Njegovo delo preuzimaju u čast Njegova spomena sokolske ruke, da ga nastave i dovrše na sreću i dug život Kralja Petra II (ponovne burne i oduševljene ovacije), čiju 15-godišnjicu rođenja danas slavimo.

Unutrašnja vrednost, sadržana u sokolskoj svesti, izvanjski se pokazuje pred očima svih već u stvarnim uspesima našeg nastojanja. S otpornošću i postojanošću, koje zaslužuju divljenje, Sokolstvo prokosi svim navalama strasti, koje udaraju o nas sa svih neprijateljskih strana. Ali nema te snage ni nasilja, koji bi mogli da uguše i onemoguće sokolski rad, koji u Sokolskoj Petrovoj petoletnici, po svojoj unutrašnjoj vrednosti, po svojoj uvećanoj ceni i iznad poprečnosti uzdignute sokolske svesti — teži stvarnim uspesima, sjaju i veličini Jugoslavije. (Burno odobravanje). Silnijeg pokreta naša domovina još nije doživela. I držim, da je s unutrašnjom vrednošću našeg rada, iz sokolske svesti i stvarnih uspeha obuhvaćena molitva, koju sam baš netom raščlanio. Neka ova molitva postane geslo, koje razume čitava Jugoslavija, neka postane jedini izraz zajedničkih interesa čitavog jugoslovenskog naroda!

Neka živi Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II!

Neka živi dom i rod Karadorđevića!
Neka živi Jugoslavija!
Neka živi jugoslovensko Sokolstvo!
Zdravo! —

Konac govora brata Gangla bio je praćen burnim i oduševljenim poklicima Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom domu, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Nakon što je zatim hor Prvog beogradskog pevačkog društva otpevao državnu himnu, brat Gangl je predložio da se uputi Nj. Vel. Kralju sledeći pozdravni telegram:

POZDRAVNI BRZOJAV NJEGOVOM VELIČANSTVU KRALJU PETRU II

— Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II Bled

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije slavi danas sa svim svojim jedinicama po čitavoj domovini 15 rođendan svog Mladog Kralja i prvu godišnjicu Sokolske Petrove petoletnice. Na ovoj proslavi sećamo se Velikog Oca našeg ljubljenog Starešine, na ovaj praznik pridružujemo se radosti uzorne Majke Kraljice Marije, pridružujemo se radosti obojice Kraljeve Braće i sve Kraljevske Porodice, pridružujemo se radosti čitavog jugoslovenskog naroda, kojeg projevavaju vruće želje za zdrav i dug život i srećnu vladavinu svog Kralja. Ljubav, vernost i odanost mladome potomku velikog Oca i slavnih Njegovih Dedova, koji je simbol jugoslovenske misli, jedinstva naroda i države, biće u buduće kao što su i do sada bile posvećene misli vodilje nesebičnog rada jugoslovenskog Sokolstva za blagodat naroda i domovine.

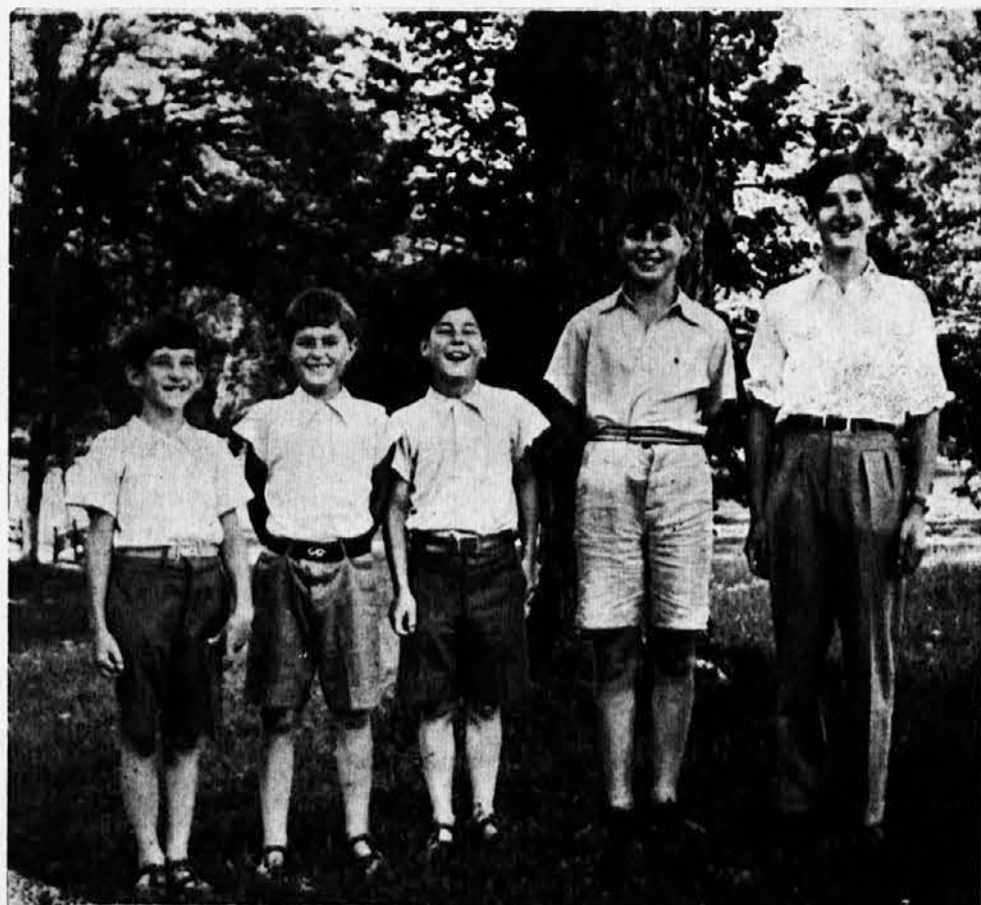

Sa sokolske proslave Kraljevog rođendana na Kolarčevom univerzitetu u Beogradu

Sa letovanja Nj. Vel. Kralja Petra II na Bledu

Nj. Vel. Kralj Petar II sa Svojom braćom Nj. Kr. Vis. Kraljevićem Tomislavom i Nj. Kr. Vis. Kraljevićem Andrejom, Nj. Kr. Vis. Kneževićem Aleksandrom i Nj. Kr. Vis. Kneževićem Nikolom, sinovima Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla, te sa grupom sokolskih naraštajaca proveo je jedan deo ovogodišnjeg letovanja na Bledu i okolini.

Neka živi, Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II!

Neka živi naš sokolski Starešina!

Neka živi Kraljevska Porodica!

Neka živi Jugoslavija!

Mladome Kralju bratu Starešini za Njegov rodendan iskrene i bratske sokolske pozdrave: Zdravo! —

Čitanje pozdravnog telegrama cela dvorana saslušala je stojeći i na koncu ponovno priredila oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju.

Zatim je brat D. Gošić, glumac i reditelj beogradskog Narodnog pozorišta, krasno recitovao pesmu „Mladome Kralju“, koja je izazvala buran aplauz od svih prisutnih.

Nakon toga je govorio o Sokolskoj Petrovoj petoletnici prosvetar Saveza SKJ, brat prof. Miloš Stanojević, čiji je govor bio često prekidan oduševljenim poklicima i odobravanjem. U svome govoru brat Stanojević rekao je sledeće:

GOVOR BR. M. STANOJEVIĆA

— Sestre i braćo!

Evo minula je godina dana od momenta zaveta jugoslovenskog Sokolstva.

Minula je godina, u kojoj se tek počeo da razvija rad u Sokolskoj Petrovoj petoletci. I u toj prvoj godini videla se svetla zora onih pregnuća što će i Sokolstvo u toku ostalih godina obavljati. Zora lepših dana. Zora srećne vladavine Petra II Karadorđevića.

Sestre i braćo! Kad god se kakvo veliko delo započinje, ono ima svojih neumornih apostola. Ali ima isto tako i onih što stoje po strani i sumnjivo vrte glavom. Ima sagorevajućih boraca i ravnodušnih posmatrača. Možda je to tako i sa Sokolskom Petrovom petoletkom. Pa ipak njen efekat ne može biti umanjen. Ne može, jer je misao o petoletci nikla u duši jednoga, brzo je prihvatio drugi, treći i hiljaditi po redu. Od jedne iskre, buknuo je plamen koji će sagoreti svaku prepreku. Buknuo je orkan pritajene snage narodne. Buknuo u momentu kad je kroz narodno oko prokapala krvava suza za neimarom jugoslovenskog jedinstva, Aleksandrom Karadorđevićem.

Sestre i braćo! Petrova petoletka je zato neminovno morala nastupiti. Morala je nastupiti kao neka vrsta duhovne revolucije, čije parole tako jasno i ubedljivo govore:

Mi nećemo da naš narod bude žedan bistre vode. Valja se duboko zaroniti u zemlju da otuda šikne veliki mlaz sveže životvorne vode.

Nećemo da sivi krečni kamen po planinskim vrletima dere nebo, da se na njemu lome munje i gromovi. Nećemo to, jer i goli kamen može vredna ruka pretvoriti u lisnatu šumu, čiji lisnikom će se stoka nahraniti, čijom će se granom narod ogrejati u zimu, a u čijem hladu leti se odmoriti.

Velika naša zemlja za pet godina mora biti ujednačena po bogatstvima razne vrste. Mora, jer danas ne postoji ni jedan kutić u toj našoj zemlji, a da tamo nije razvijeno Sokolstvo, t. j. da tamo nije doprla sokolska misao. Dobra volja i složan rad svih i svakog mogu stvoriti blagostanje na mesto bede, raj na mesto pakla.

Ali kako i gde stvarati, zburado mnogi često pitaju. Vrlo prosto. Stvarati najpre kod sebe samog. Učiniti sebe boljim, boljim po krvi i pameti, očvrstnuti svoje telo i svoju dušu. A odmah zatim podignuti svoju porodicu do bolje hrane, do bolje odeće i do boljeg stana. Onda podignuti selo u kome se živi. I dosta. Dosta za prvi momenat, ili možda za uvek dosta. Jer sreća nikada nikome ne dolazi iz velikog sveta, već je ona tu u njegovoj okolini, u selu, u gradu, u krugu poznatih ljudi.

Zato začetnici rada u Petrovoj petoletnici nemaju nikakvih teorija, a kad kažemo nemaju teorija onda kažemo nemaju fantazija. Realnost života uvek je gonila ljude da realno misle. A naša realnost je i suviše osetna, da ne rećemo i suviše gorka. Zato se moraju trezvenici primiti surovosti koje nam život nameće.

Nekada i nekima je to bilo malo smešno kađ su Sokoli nabavljali kreč da čketeće domove svojih članova, ili kad su kopali jame za skupljanje du-

breta, ili seklili pruće za podizanje o-gradna, ili gradili košnice za pčele, ili kalemili plemenito voće na divljake, ili nabavljali seme za gajenje cveća.

Pa ipak to „smešno“ bilo je u osnovi nešto vrlo ozbiljno. Naš mali čovek je stekao smisao za čistoću doma, za dubrenje zemljišta, za pčelarstvo, za voćarstvo, za zadrugarstvo, ukoliko, on se sa ležišta na zemlji podiže do ugodne postelje, iz koje ustaje svež i snažan za stvaranje i podmirenje svih potreba jednog probuđenog roba, koji je do toga časa bio okovan lancima neznanja u tami primitivnoga života.

Na tome je naše Sokolstvo i do sada radilo, a sa Petrovom petoletkom napori se imaju ustrošiti.

Ali, sestre i braćo, ne radi se samo o kruhu i telu. Ne živi se samo od nasušnog hleba, davno su rekli stari narodi. Traži se još i duh. Koji i kakav duh? Mi nismo zadovoljni sa ovakvim tipom jugoslovenskog čoveka. Iz njega se mora izagnati onaj od tuđinaca nametnuti stari zloduh — zloduh separiranja, spletkarenja i bezpomoćnog očajanja.

Hoćemo novog čoveka, hoćemo viteza sa novim istinskim jugoslovenskim duhom. To nema da postane jednoga dana, jedne godine. Svakako neće to nastati ni u ovih pet godina, ali će se bar stvoriti uslovi za takav razvoj.

Spremni su da nam mnogi sa mnogih strana reknu, kako je sve to samo pusta utopija! Neka je i tako. Ali tako su rekli i osnivačima Sokolstva pa je iz njihove utopije nikla njihova slobodna zemlja. I nama pre godinu dana rekoše da od petoletke neće biti ništa. A eto, samo u prvoj njenoj petini u mnogim mestima ostvarena je polovina zadatka, a negde i svih.

Proslava Kraljevog rodendana u Zagrebu

Zagrebačko Sokolstvo je skupno proslavilo 6 septembar, dok su pojedina društva održala i posebne priredbe.

Malo kada je bilo takvo oduševljenje među zagrebačkim Sokolstvom kao ove godine pred proslavu rodendana svoga starešine, Nj. Vel. Kralja Petra II. Sve se spremalo, sve je bilo kao elektrizovano i malo je ko izostao, osim onih koji su bili službeno sprećeni.

Već u 7 sati velika masa Sokola i Sokolica počela je pristizati na letno vežbalište Sokola II na Vilsonovom trgu. U 8 sati vežbalište je pružalo vanredno lepu sliku. Svrstala se povorka pod sokolskim zastavama na čelu sa župskom zastavom, pa starešinstvo župe sa starešinom župe bratom dr. Gavrančićem, članom savezne uprave bratom dr. Verkornom te načelnikom Saveza s. Skalarjevom. Muzika Sokola II završila je marš i povorka je krenula dostojanstveno kroz zagrebačke ulice do katedrale. Kada je armijski general g. Pantelija Jurišić stigao na konju i gromko pozdravio Sokole, zaorilo je iz stotina grla gromko „Zdravo“. U uzornoj povorci posle blagodarenja išlo se pred pravoslavnu crkvu, a zatim na Jelačićev trg i sudelovalo kod defilea trupa. Kada su Sokoli tamo stigli, veliki broj građanstva pozdravio je sokol-

Nikada Sokolstvo nije živelo u fantazijama, nikad sokolski planovi nisu ostajali pusti. Još dvadeset godina, pa će tek onda biti punih sto godina od kako živi Sokolstvo. Pa ipak, u jugoslovenskom životu ono pretstavlja najmoćniji nacionalni i kulturni pokret. Čak i u sveslovenskom životu ono sve više postaje osovina, oko koje se obrće svaka važnija akcija. I danas kad to isto Sokolstvo uzima za sebe jedan veći period vremena, veći nego što je jedna godina, ono je time došlo do snage jednoga kolosa, koji se ne može hitro krećati, ali koji pred sobom valja sve što mu se stavlja kao brana. Valja, jer ga kreću nebrojene hiljade svesnih Sokolova, koji se lane na ovaj svetli dan zavetovaše na izvršenje svojih dela. Zavet je pred Bogom, pred Kraljem, pred Otadžbinom i pred sobom. I pri tome izrekoše onu tešku reč-od koje ne mogu otpustiti, a koju i danas širom cele zemlje ponavljaju: Tako nam Bog pomogao! —

Sledila je tada recitacija brata Gošića Santićeve pesme „Stari sejač“, koja je također izazvala buran pljesak.

Nakon toga je savezni tajnik brat dr. Milan Arsenijević pročitao proglas Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije upućen celokupnom Sokolstvu povodom rodendana Nj. Vel. Kralja. Čitanje proglasa bilo je saslušano s najvećom pažnjom i popraćeno opetovanjem oduševljenim odobravanjem.

Zatim je brat D. Gošić recitovao pesmu „Naslede“ od M. Rakića, a posle je hor Prvog beogradskog pevačkog društva zapevao sokolsku himnu „Hej Sloveni“, koju je prihvatila cela dvorana. Time je ujedno uz oduševljene patriotske poklike ova lepa sokolska svečanost u čast rodendana Nj. Vel. Kralja bila završena.

sku povorku oduševljenim klicanjem. Kod defilea Sokoli su burno pozdravljali hrabru našu vojsku i klicali Kralju i Jugoslaviji. Povorka je zatim krenula natrag u prostorije Sokola I u Klaićevoj ulici, gde je pravila špalir s jedne i druge strane, jer je ogromna dvorana bila prepuna naroda. U prvim redovima sedeli su predstavnici vojnih i civilnih vlasti. Svećanu sednicu otvorio je starešina župe brat dr. Gavrančić prigodnim govorom, koji je bio popraćen burnim klicanjem Kralju, Kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Posle sviranja državne himne sledile su dve recitacije, a zatim je brat Džamonja održao krasan govor o značenju dana i o Sokolskoj Petrovoj petoletnici, snažno oertavši današnji položaj Sokolstva i sokolske dužnosti prema Kralju i Otadžbini. Njegov govor bio je više puta prekidan burnim odobravanjem. Pošto je brat Rišlavi izvestio što se uradilo u župi u prvoj godini Sokolske Petrove petoletke, starešina brat dr. Gavrančić zaključio je sednicu uz gromke poklike svih prisutnih Nj. Vel. Kralju, Domu Karadorđevića i Jugoslaviji.

Po podne u prisustvu velikog broja braće i sestara održala su se međužupska takmičenja u lakoj atletici na Stadionu Kralja Aleksandra.

Veličanstvena proslava Kraljevog rodendana u Ljubljani

Ljubljana je ovogodišnji rodendan našeg mladog Kralja, Nj. Vel. Petra II, proslavila na izvanredno svećan način.

Kao uvod u proslavu velikog praznika održana je u ukusno ukrašenoj vežbarnici Ljubljanskog Sokola u Narodnom domu svećana sednica svih ljubljanskih sokolskih društava, koja su na ovoj svećanosti učestvovala u ogromnom broju. Prostrana dvorana u Narodnom domu bila je zaposednuta do poslednjeg mesta.

Ovoj svećanoj sednici prisustvovali su među ostalim brojnim učesnicima: pomoćnik komandanta divizije brigadni general g. Dodić s pukovnikom g. Živanovićem, dvorska dama sestra Franja Tavčarjeva, češkoslovački konzul g. ing. Minjovski, francuski konzul g. Rembrand, gradski podnačelnik brat dr. Vladimir Ravnihar, zastupnici oficirskog zbora, predstavnici Saveza SKJ brat Svajgar i brat Sterlekar, predstavnici

de Juvanca veoma skladno otpevao pesmu „Dvignimo srca“, koju je na reči od brata Gangla uglazbio brat Juvanc. Zatim je brat Viktor Markič, član Ljubljanskog Sokola, krasno recitovao Ganglovu „Pesem iz bodoćih dni“, koja je na sve prisutne napravila dubok utisak. Tada je pevački zbor još otpevao zanosnu borbenu pesmu „Narodni zbor“, našto je starešina brat Kajzelj pročitao proglas Saveza SKJ. Iza toga glazba je intonirala sokolsku himnu „Hej Sloveni“, koju su svi prisutni prihvatili, nakon čega je nastalo burno i oduševljeno klicanje Nj. Vel. Kralju Petru II, Kraljevskom domu, Jugoslaviji i Sokolstvu. Kada su pak na koncu sokolski barjaktari napuštali dvoranu, zaorila je obljubljena pesma „Pesem sokolskih legij“, nakon koje su se opet ponovile oduševljene ovacije mladome Kralju, Jugoslaviji i našoj vojsci.

Naveče toga dana Ljubljansko Sokolstvo priredilo je veličanstvenu povorku od Sokolskog doma na Taboru do Viča, koja se je razvila u velebnu nacionalnu manifestaciju.

Povorka je krenula u 19 sati s vežbališta na Taboru uz oduševljeno pozdravljanje mnoštva građanstva. Prošavši glavnim ljubljanskim ulicama povorka je stigla na Vič pred spomenik Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Gusti špaliri građanstva neprestano su oduševljeno pozdravljali Sokolstvo, priredivši spontane ovacije Nj. Vel. Kralju i Jugoslaviji. Na čelu povorke bila je glazba Sokolskog društva Ljubljana I Tabor, zatim je stupao odred vojske s lampijonima, za ovim barjaktar sa župskom zastavom sa strane s počasnom stražom, pa 14 sokolskih društvenih zastava, dalje predstavnici Saveza SKJ, uprava Sokolske župe te starešine ljubljanskih sokolskih društava, odeljenje vežbača pod vodstvom zamenika župskog načelnika brata dr. Ivka Pustiška, članovi ljubljanskih konjaničkih oteka sa kopljima, predstavnici ruskog Sokolstva iz Ljubljane, članstvo i naraštaj u kroju, duge kolone članstva i naraštaja u građanskom odelu, nato ženski naraštaj u kroju i građanskom odelu, a za njima opet kolone članova u građanskom odelu s lampijonima. Ovu veličanstvenu povorku zaključivali su četnici sa svojom zastavom i veliki broj sokolskih biciklista.

Povorka je prolazila gradskim ulicama neprestano pevajući sokolske i nacionalne pesme, burno pozdravljena od građanstva, koje je i samo sa strana ulica oduševljeno prihvatilo pesme, koje su se orile iz sokolske povorke.

Te večeri Vič je bio sav rasvetljen i ukrašen državnim zastavama, zelenilom i cvećem. Naročito je krasno bio iluminiran spomenik Viteškog Kralja Ujedinitelja, a prostor pred spomenikom bio je sav u cveću, zelenilu i žarnicama. Nad napisom „Čuvajte Jugoslaviju“ gorela su dva svetla, a po sredini spomenika dizao se visoki obelisk na vrhu s kraljevskom krunom, slikom i inicijalima mladoga Kralja, koju su obasjavala tri reflektora. Sa svake strane obeliska lepršale su po četiri državne zastave.

Mnoštvo naroda, koje je tu pred spomenikom bilo okupljeno, od oko 6.000 ljudi, dočekalo je sokolsku povorku s oduševljenim patriotskim poklicima, obasvući je kišom cveća. Oko spomenika postavili su še barjaktari sa zastavama na čelu sa župskom zastavom. Tada je glazba zaigrala „Pesem sokolskih legij“, a zatim je sokolski pevački zbor zapevao ponovno pesmu „Dvignimo srca“. Za sve to vreme orili su se iz okupljenog mnoštva Sokolstva i građanstva poklici Nj. Vel. Kralju, Nj. Vel. Kraljici, Kraljevskom domu, Jugoslaviji i vojsci. Nakon toga je održao krasan prigodni govor o značaju ovog praznika za Sokolstvo i ceo jugoslovenski narod starešina Sokolskog društva Vič brat Pavle Borštnik, nakon koga je iz tisuća grla zaorilo kao pozdrav mladome Kralju sokolski „Zdravo“. Nato je sokolski pevački zbor otpevao Marinkovičev „Narodni zbor“, a zatim je celokupno mnoštvo otpevalo sokolsku himnu „Hej Sloveni“.

Time je bila svečanost pred spomenikom na Viču završena, našto je ponovno formirana povorka, koja se manifestirajući vratila u Ljubljanu pred Narodni dom, gde ju je dočekalo ogromno mnoštvo građanstva od nekoliko tisuća s burnim i oduševljenim pa-

triotiskim poklicima. Tu se zatim sokolska povorka razila u najlepšem redu i disciplini.

Ovogodišnja sokolska proslava Kra-

ljevog rođendana u Ljubljani bila je po učešću Sokolstva i građanstva do sada jedna od najimpozantnijih kojih je uopšte bilo u Ljubljani.

Naša dužnost i naš zavet

Iz govora brata dra Huĝa Verka, održanog na svečanoj akademiji Sokolskog društva Zagreb I dne 4 septembra o. g.

Kad je Veliki naš Viteški Kralj Ujedinitelj osnivao Soko Kraljevine Jugoslavije, imao je u vidu, da jugoslovensko Sokolstvo bude zdrav vaspitač omladine, pobornik bratstva i ljubavi, zatočnik velike jugoslovenske misli i nosilac viteškog i nacionalnog duha. Očekivao je da Soko Kraljevine Jugoslavije kod svojih pripadnika razvija i jača plamen rodoljublja i plemenitog oduševljenja, da im bude škola građanskih vrlina, a pored toga da bude sporna sa velikom slovenskom zajednicom.

Bilo je to pred sedam godina, kada je naš Veliki Kralj podario Sokolu Kraljevine Jugoslavije zastavu i razvio ju, da pod tim znamenjem braća i sestre čeliče svoje mišice, oblagoroduju svoju dušu, naoružaju sokolskim vrlinama srce svoje i da nikada ne zaborave, da svojim mislima i svojim delima pripadaju velikoj i ujedinjenoj Jugoslaviji.

„Od kolevke do groba” — rekao je onda naš veliki Kralj — „dužni ste služiti samo Jugoslaviji, jugoslovenskoj ideji; njene su vaše mišice i srca vaša; njene imaju da su sve vaše radosti i ideali, vaše težnje i sva vaša prenuća. To traže od vas vaše sokolske tradicije, to je amanet onih što padoše za veličinu Otadžbine”.

Reči, koje u sebi sadrže čitav program, izrečene ne samo za savremenike nego i za kasnija pokolenja; reči večne po sadržini i po dejstvu jače od mjeđi, koje posle Marsejske tragedije predstavljaju evanđelje za čitavo jugoslovensko Sokolstvo.

Marsejska tragedija dokazala je svu dalekovidnost velikog Kralja i velikog Državnika. Veliki um Oca Otadžbine, Viteškog Kralja Ujedinitelja, shvatio je, da XX stoleće, svojim svakojakim strujama političko socijalne prirode i sadržine, koje se ukrštavaju, nije sklonu konačnom oblikovanju najmlađih naroda, naročito našeg, u kojemu se te struje upotpunjuju sećanjima na tuđinska veštačka stvaranja centrifugalnih snaga. I kada je video, da se ove struje sastaju u orkanskom vihoru, podobnom da raznese mladu državu, koju je On, okrstivši ju Jugoslavijom, učinio večnom, obratio se jugoslovenskom Sokolstvu, da Mu pomogne konačno oblikovati Jugoslaviju i da Mu bude najjačim rasadnikom Jugoslovenstva i kao takvo naj snažnijom podrškom za stvaranje jugoslovenskog naroda.

I doista kada su posle Marsejske tragedije talasi ponovno razbuktalih razdijeljavajućih strasti, potpuno zaboravivši na najveće uspone sva tri plemena u prošlosti, počeli da udaraju na veliku jugoslovensku misao, naišli su na tvrdi bedem Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Amanet onih što padoše za veličinu Otadžbine, pred kojim se džinovskom veličinom izdiže naš ljubljani Kralj Mučenik, sadržan u zadnjim rečima Njegovim: „Čuvajmo Jugoslaviju”, prihvatili smo mi jugoslovenski Sokoli da ga čuvamo, branimo i odbranimo od svake navale i da mladome Kralju, našem ljubljani Starešini, kad se ispune vremena, pristupajući uzvišenom Prestolju, uzmognemo kazati: „Verno smo ispunili amanet Velikog Ti Oca i svih onih, koji su pali za Otadžbinu. Čuvali smo i sačuvali veliku jugoslovensku misao”.

Jer ovo ime, koje se izvodi iz geografskog pojma, podobno je da stvara čudesa: da daje život i sjaj, napredak i veličinu trima plemenima jugoslovenskog naroda, u najtesnijoj narodnoj saradnji, koja vodi do stvaranja nacije. Bez njega nema naroda. Plemena, kojima je već sama priroda u povesničkom razvijanju njihovih osebina odmerila čedan život, ma kolike bile tradicije njihove i njihove kulturne individualnosti, ne mogu nikada, bez stapanja u jedan narod, doći do sjaja, moći i veličine, koji su preduslovi življenju u zajednici suvremenih naroda.

Tek narod, u koji utiču sve odlike njegovih plemena, u koji se stiču svi najlepši časovi njihove prošlosti i kroz

vekovne sačuvana prava i obeležja suvereniteta prema tuđinu, nosilac je svih tih prava i svih obeležja u onoj meri i snazi, koju jedino mogu da dadu stremljenja svih plemena, složena u jednu harmoničnu narodnu celinu!

U tom procesu postojanja jugoslovenskog naroda, mudrom vidovitošću Velikoga Kralja, zapala je nas Sokole zadaća prethodnika! Velika zadaća, ali još veća odgovornost!

Da ispunimo tu zadaću i da odgovornost prebacimo na srećan put uspeha, odlučili smo da u godinama, koje nas dele od punoletnosti našeg ljubljani Kralja, u Petrovoj petoletci, upremo svim svojim silama, kako bi svojim sokolskim radom doprineli da postignemo ili barem da se uvelike približimo tome velikom cilju.

Na izmaku prve godine Sokolske Petrove petoletnice

Osamnaest punih godina prohujalo je u našem zajedničkom državnom životu, a mi smo se malo približili naprednim narodima u pogledu gospodarskog blagostanja, kulturnog napretka i prosvetljenosti širokoga sloja seljačkog naroda. U pogledu moralnih vrlina i duhovnih vrednosti, — koje su starijim pokolenjima davale snage da se kroz stotine godina othrvu tuđinskome jarmu i sačuvaju svoja divna narodna obeležja i duhovna dobra protiv svih neprijateljskih nasrtaja sa zapada, sa severa i s istoka, — u životu našega narodnog društva osećamo bolno i teško obeshrabljenje. Kada smo se ujedinili nakon napora, borbi i prinesenih žrtava u milijunima najboljih sinova naroda, današnje pokolenje, preživeli ratne strahote i pošto ga je obasjalo zlatno sunce slobode, koje su pojedini delovi naroda čekali skoro hiljadu godina, nije dostojno odužilo svoj veliki dug nebrojenim žrtvama i sradnicima u borbama za slobodu. Mesto da konstruktivno rade na podizanju zaostalog naroda i na konačnom stvaranju jugoslovenske nacije, koja je već dosada mogla biti na ponos čovečanstva, nedostojni naslednici u međusobnim jalovim borbama prouzrokovali su zločinački zastoj prirodnog napretka. Mesto prosvetljenosti duhovne, materijalno blagostanja — tako obilato uslovljenog prirodnim bogatstvima kojima je Bog obdario našu lepu zemlju — mesto narodnog zdravlja i telesne krepkosti, mesto moralne čvrstine u porodici i društvu, nama se pokazuje na sve strane crna i žalosna slika. U mnogim krajevima Jugoslavije i danas vlada neznanje i prosvetna zaostalost, gospodarska beda i boleštine haraju bespomoćno u bednim i nezdravim naseleljima i obitavalištima, porod siromašnog sveta postaje krležav i nije obezbeđen od velikog pomora u najnežnijim godinama; međusobno nepoverenje zamenilo je nekadašnje krasne osobine našega narodnog čoveka, koji je mogao da računa na zadatu reč; odnošaji u porodici su zatravani, jer je nestalo poštovanja autoriteta, koji su među svojom čeljadi uživali naši očevi... Ukratko, u svima pravcima javnoga i privatnoga života pošli smo unatrag.

Po našem sokolskom učenju, u koje mi verujemo kao u nesumnjivu i prokušanu istinu, svaki i najmanji zastoj znači nazadak, a nazadak vodi sigurno u propast, u smrt. To važi za pojedinca jednako kao i za celinu. U punom saznanju te istine mi Sokoli hoćemo da se prenememo, najpre mi sami, pa da onda probudimo uspavane savești ostale svoje braće, da bi se pojedini članovi naroda i cela nacija spasili od propasti u koju bi nas moglo odvesti ovako stanje. Nastalo je gluho doba, a mi hoćemo da upalimo i pronešemo buktinju spasa kroz zabludelo pokolenje. U ovoj sokolskoj misiji je osnovni smisao Sokolske Petrove petoletnice.

Sem stvarnoga rada, koji će se ispoljiti u dizanju škola, prosvetivanju pučanstva na selu, osnivaju općekoriscnih ustanova i zadužbina, krčenju puteva, kopanju bunara i slično, tu je još najteži rad, onaj svakoga pojedinca oko izgrađivanja samoga sebe. Petrovu petoletku treba da svaki od nas posveti izgrađivanju samoga sebe kao jugoslovenskog čoveka. Tim putem stvorimo od naših jedinica žarišta, koja će blagotvorno zračiti i vršiti osetan uticaj na jugoslovensku nacionalnu sudbinu. Sokolska Petrova petoletka treba da postane velikim moralnim potstrekom, koji će nas iz polusna tužne današnjice krenuti u veliko bdenje i dovesti do Prestolja mladoga nam jugoslovenskog Kralja, obasjanog novim narodnim sjajem!

To je naša dužnost i zavet naš! Ispunjujući tu dužnost, iskupljujemo i položeni zavet, koji je u isto vreme i odgovor na poruku Velikoga Kralja: „Čuvajte mi Jugoslaviju!”

Izgrađujući iz sebe jugoslovenskog čoveka, krcimo put, kojim će 6 septembra 1941 mladi naš Kralj, na čelu svojih Sokolova, povesti Jugoslaviju tamo gde se gradi svetska povesnica.

Sokolstvo odlučno bori. Sokolstvo će svojim mnogobrojnim, plodonosnim i miroljubivim sredstvima nastojati da leči i otklanja uzroke nezadovoljstva i da tako doprinese, da se našoj nacionalnoj zajednici učvrste granitni temelji slobode, sreće i blagostanja.

Svaki građanin i rodoljub treba da ima jasnu predodžbu i potpunu spoznaju misli slobode i nacionalnih interesa. Treba da zna istinu, da dobro shvaćeni interes pojedinaca i pojedinog dela naroda ne može biti zaštićen ako nije u skladu s općim interesima. Ništa nije dobro i korisno za pojedinca i za pojedine narodne delove ako to u isto vreme nije dobro za celinu. Nijedna stvar nije korisna za Srbiju i Srbe, ako ta stvar ne pretstavlja u isto vreme dobro za Hrvatsku i Sloveniju, za Hrvate i Slovence. Isto tako nikakvo stanje ne može doneti sreće Hrvatima i Slovincima, ako to stanje u isto vreme ne obezbeđuje sreću Srba. Jer mi smo jedno, mi smo upućeni jedni na druge, mi jedni bez drugih ne možemo postojati, jednih bez drugih nas će neminovno nestati kao posebnoga i slobodnoga naroda. To je istina kojom treba da bude prožeta svest svakoga građanina, a u prvome redu svakoga člana sokolskoga bratstva. Spoznaja tih osnovnih i najvažnijih istina za stvaranje i održanje jedne nacije treba da se stekne prosvetivanjem. Bez prosvetljenih građana nema nacije, jer bez prosvetljenosti ne može biti nacionalne svesti, žive svesti o neophodnosti da svaki pojedinac sačinjava nerazduživ deo celine. Bez prosvetljenosti nema ni mogućnosti razvoja narodnoga života, jer bez znanja i u duhovnoj tami, sva prirodna dobra koja leže u zemlji i u ljudima ostaju jalova, neiskorišćena, te po prirodni stvari moraju postati plen prosvetljenih tuđinaca i nezasićenih pojedinaca. Siromaštvo i crna beda su prve posledice neznanja i kulturne zaostalosti naroda. Odmah zatim, kao neposredna posledica, dolazi ropstvo i gospodarska zavisnost velikog dela naroda od maloga broja bogatih i prosvetljenih pojedinaca te bogatog i prosvetljenog stranca. Bez blagostanja i gospodarske neovisnosti nema prave slobode građana, a nema ni prave političke slobode naroda. Neznanje i beda su dve rođene sestre i one mogu da rode samo siromaštvo i ropstvo. Šireći prosvetu, razbićemo onaj duhovni mrak koji je zavladao dušama našega naroda, razbićemo zabludu zbog kojih je bratska ljubav morala da ustukne pred bratoubilačkom međusobnom mržnjom i koja bi mogla da celi naš narod vrati u tuđinsko ropstvo; stvorimo visoku i plemenitu nacionalnu svest, osposobićemo narod za koristan rad na kulturnom i gospodarskom podizanju, i odgojiti građane slobodne i gospodarski nezavisne, vedre i duševno spokojne, na koje nijedan stranac neće imati smelosti da nasrne.

Za sve ovo treba rad, rad i uvek samo rad. Mi Sokoli treba da budemo propovednici i svećenici spasonosne vere u rad. Nerad je brat neprosvetljenosti i siromaštva. To je također jedan od opasnih i krvnih neprijatelja narodnoga blagostanja i sreće, prema tome opći neprijatelj naroda. Toga neprijatelja treba odlučno odbiti. Sva čude-sa savremenoga napretka u svetu mogla su da se ostvare jedino ustrajnim i neumornim radom. Građani Amerike su nagomilali ogromna bogatstva jedino radom; Englezi su postali gospodari sveta zahvaljujući prosvetljenosti i marljivosti građana Velike Britanije; istrajnom i smišljenom radu Nemci su mogli da zahvale svoj veliki napredak koji ih je doveo među prve narode sveta za nepunih sto godina; Japanci — narod jedne male zemlje — čine neverovatne stvari samo zato što su neverovatno marljivi i požrtvovani; malobrojni Holandani su radom mogli da savladaju silu morskog i da od dna morskog dobiju plodnu zemlju, u kojoj su oskudevili. I tako redom... Gde god vidimo narode napredne i slobodne, vidimo da oni svoju slobodu imaju da zahvale visokoj prosvetljenosti i za nas neobičnoj marljivosti svojih građana. Ako hoćemo da dostignemo te narode, i da se s njima takmičimo kao ravnopravan i slobodan narod, moramo se povesti za njihovim primerom i koristiti njihovim bogatim iskustvom; moramo se prosvet-

titi da znamo šta treba uraditi korisno za sebe i zajednicu, a onda moramo raditi sistematski, neprestano i smišljeno, da se postavljeni ciljevi postizu jedan za drugim radi ostvarenja sreće sviju i radi obezbeđenja slobode i budućnosti Jugoslavije. Nemojmo se uspravljati lepim rečima licemera i demagoga o visokim vrlinama našega naroda koji — kada to njima treba — laskaju narodu, govoreći mu o njegovim žuljevitim rukama, o mukotrpnom radu našega seljaka... Jeste, ima istine u tome. Radi naš bedni čovek na selu i u fabrikama. Težak mu je i mukotrpan život. Ali šta on radi? Kada radi? Koliko radi i kako radi? Rad mora biti takav, da on donosi blagostanje, da bude plodonosan, zatim da stvara zadovoljstvo, duševno unutrašnje blaženstvo radnika. A mi vidimo, da je naš radnik, na selu i u gradu, u radionici i u uredu, svuda, više nego siromašan; on je upravo bedan, jer mu rad ne donosi ploda u razmeri sa uložnim trudom i naporom. To je zato: 1) što kada radi, ne zna kako treba raditi; 2) što većinom mora raditi ono što mu ljudi ili život nameću; 3) što njegova delatnost nije stalna, nego povremena. Radnici ostaju često bez posla, školovani omladinci besposleni čekaju po nekoliko godina na nameštenje, a naš seljak u najvećem broju slučajeva radi samo u one dane u godini kada se može obrađivati zemlja. Zamislimo se u ovu stvarnost i predočimo sebi koliko vremena, koliko radnih dana u godini ogroman broj našega naroda nema šta da radi, odnosno ne zna šta bi radio. Koliko nadnica godišnje neprestano propada! Ogromna bogatstva propadaju bestraga na taj način. Takav rad ne može biti pravilno nagrađen i mesto da stvara zadovoljne ljude, on u njih unosi ogorčenje. Uz radinost našega naroda te vrste, nije čudo što su krčme pune na selu i u gradu, što iz tih zagađenih gnezda najedva najodvratnijih poroka poplavljuje naše narodno telo. Otuda lenost, mrzovolja, prezir samoga sebe, pijančenje, kocka, svađe, tučnjave i ubistva, razvrat, prevare, krađe, psovke, zanemarivanje porodice, razvodi brakova i t. d., i t. d. Onda se napušta rođena gruda, a bednici sa sela dolaze u gradove da povećaju broj gradske besposlene sirotinje. Ostavljena polja u besćenje kupuju stranci, zatiru se vinogradi, stranci i domaći neljudi bezdušno pustoše naše šume, rudno blago vuku stranci iz zemlje, voćnjaci su nam neugledni i zaraženi štetocinima, pčela još malo pa da nije izumrla, rano povrće i voće u naše gradove nabavlja se iz inostranstva, i ko bi mogao nabrojati sve nevolje koje postaju posledica ovakvog stanja. Nije bolje ni kod našega gradskog stanovništva, t. zv. inteligencije. U državnim uredima radi se naopako, tužbe na korupciju činovništva ne prestaju. Trgovina i moderna industrijska proizvodnja je u rukama stranaca, naša omladina nema smisla ni volje za slobodna i korisna zvanja, nego računa jedino na državno nameštenje, dajući u školama u većini ne obavljaju valjano svoj posao da se sprema za budućnost, ne uče kako treba. Ukratko, na svima stranama i u svima pravcima treba strastvenom upornošću gajiti smisao i ljubav prema radu.

Razume se da, hvala Bogu, naše narodno telo nije celo zahvaćeno tim zlom. Ima kod nas svetlih primera valjanosti i trudoljubivosti, kojima su se odlikovali naši stari. Ima zato i vrlo naprednih sela i čitavih krajeva. Što je najvažnije, naš seljak je pokazao mnogo zdravoga smisla za napredak gde su god istinski prijatelji naroda, bez ličnih računa, došli u narod kao lučonoše. Te primere, u svom sokolskom radu, treba da neprestano ističemo kao uzor, pored primera naprednih naroda.

Samo zdrav i krepak čovek može da bude od koristi sebi i naciji, samo snažan i otporan čovek može vršiti valjano svoje dužnosti i biti pouzdan branik od nasrtaja narodnih neprijatelja. Zato mi Sokoli uzgajamo zdrav i krepak naraštaj. Radi toga u program našega rada spada i briga oko narodnoga zdravlja. U zdravoj kući, u dobroj postelji, uz krepku i dovoljnu hranu, u lepo uređenom vrtu, u čistoći, svetlosti i na suncu, uz timarenu i naprednu stoku i dobro gajenu živinčad može

jedino da se zacari sreća našega čoveka.

Evo nam, braćo, u kratkim potezima ogromnoga programa rada na koji treba da se svom silinom baci ceo naš narod. Odredili smo vreme od pet godina da Sokolstvo udari prvo temelje ove spašonosne delatnosti, koja treba da našu domovinu izvede iz tamnoga bezpuća i uvede u svetlost slobodna i napredna života jednoga hrabrog naroda, dostojna potomka njegovih predaka, junaka i vitezova. Uspemo li u svome poduhvatu, odužili smo pošteno svoj dug rodu i naše će današnje Sokolstvo dokazati da je u dobre ruke došlo nasleđe predratnoga Sokolstva i viteških pokolenja, koji su spremali narod za otsudne oslobodilačke borbe. Staro Sokolstvo je pripremalo slobodu, današnje Sokolstvo treba da utre put obezbeđenoj budućnosti narodne slobodne države. Taj posao biće sokolski dar pred presto mladoga Kralja, kada On, oboružan takođe svima vrlinama koje Sokolstvo gaji, bude primio teški teret vladalački na Svoja mlada pleća. Pleća Petra II su krepka, jer je On potomak Karađorđevića, jer je sin Vi-

teza nad vitezovima Aleksandra I. Ta pleća su krepka, jer su sokolska pleća, jer mladi Kralj provodi Svoje detinjstvo upravo onako kako bi trebalo da žive svi čestiti građani: u naporu da se usavrši, u neprestanom radu da se pripremi za Svoj uzvišeni vladalački poziv, u savesnom vršenju Svojih sokolskih dužnosti. Eto nam, sestre i braćo, najlepšega i najbližeg primera u koji možemo i treba da se ugledamo u svome sokolskom radu. Dok traje Njegovo dečastvo i dok se On pod mudrim vodstvom Svoje uzvišene Majke tako savesno odgaja kao sokolski naraštajac, napnimo sve sile da u Petrovoj Sokolskoj petoletnici pokažemo celome narodu kako treba da radimo kao istinski rodoljubi, sledeći pravac koji nam je naznačio najveći naš Vladalac, slavni Kralj-Mučenik, za dobro naroda, za budućnost i sreću snažne i napredne Jugoslavije!

S ovim mislima nastavimo posle prve godine petoletnice ustrajan rad, nadoknadimo što nismo stigli učiniti i usavršimo što smo započeli.

Prof. Srećko Džamonja, Zagreb.

Godišnja skupština Saveza bugarskih Junaka

U gradu Kazanliku održana je od 28 do 30 avgusta o. g. 24 redovna godišnja skupština Saveza bugarskih Junaka. Kazanlik je lepo i napredno mesto. Leži u centralnoj Bugarskoj neposredno ispod masiva Stare Planine (Balkana), u tzv. „Dolini ruža“, i centar je industrije ružinog ulja, važne grane bugarske narodne privrede. Ima otprilike 14.000 stanovnika.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije zastupali su na ovoj skupštini brat dr. Vladimir Belajčić, zamenik saveznog starešine, i brat dr. Milan Arsenijević, savezni tajnik; Češkoslovačku obec sokolsku zastupao je brat Evžen Kepl, član predsedništva ČOS i tajnik Saveza SS, a Savez ruskog Sokolstva u Jugoslaviji starešina brat Roman Drajling.

Već u Sofiji dočekao je delegate slovenskog Sokolstva brat R. Duškov, član uprave Saveza bugarskih Junaka, koji im je za sve vreme njihovog boravka u Bugarskoj bio ljubazan i predusretljiv pratilac.

Grad je bio svečano iskićen državnim bugarskim trobojnicama, a na glavnom trgu bio je podignut veliki slavoluk.

U subotu 28 avgusta delegati Sokolstva, zajedno sa svima delegatima bugarskih Junaka, prisustvovali su svečanom otkrivanju spomenika palim bugarskim ratnicima. U prisustvu izaslanika vojnih i civilnih vlasti, pretstavnika vojske puk. Daskalova, komandanta mesta, pukovnika Velčeva, bivših ministara, profesora Stajnova i generala Vlkova, jednoga odreda bugarske vojske sa muzikom i velikoga broja građanstva, otkriven je izvanredno lep spomenik 3500 palim ratnicima iz Kazanlika i njegove bliže okoline. Neobično jaki i dubok utisak ostavili su invalidi iz rata, koji su išli na čelu defilea, a za njima, u dubokoj crnini, žene, udovice i matere poginulih ratnika. Bio je to očevit dokaz priznanja i poštovanja prema palim za otadžbinu, koji se ukazuje i njihovim porodicama.

Popodne u dvorani mesne čitaonice, gde je zasedavala skupština, pozdravili

su skupštinu Junaka delegati slovenskog Sokolstva. U ime Saveza SKJ govorio je brat dr. V. Belajčić. Pozdravljajući skupštinu u ime jugoslovenskog Sokolstva, brat dr. Belajčić je istakao srodnost bugarskog i jugoslovenskog naroda, srodnost po krvi i jeziku, i potrebu zblizjenja među bratskim narodima. Naročito je podvukao ulogu koju su na tome zbliznju imali jugoslovenski Sokoli i bugarski Junaci, kao i potrebu da se na tome putu i dalje intenzivno radi, jer će bratski i srdačni odnosi između bugarskog i jugoslovenskog naroda biti samo od koristi i jednome i drugome narodu. U dobrim odnosima između dva bratska naroda treba tražiti najbolju zalogu za miran i napredan razvitak naših slovenskih država i naroda. Na kraju, br. dr. Belajčić je naročito istakao potrebu aktivne saradnje između jugoslovenskih Sokola i bugarskih Junaka na sprovođenju sokolske i slovenske ideologije. Govor jugoslovenskog delegata, koji je u nekoliko mahova prekidano odobravanjem, pozdravljen je na kraju toplim aplauzom cele skupštine.

Posle toga pozdravio je skupštinu u ime češkoslovačkog Sokolstva brat Kepl, koji je na kraju svoga govora pozvao Junake da u što većem broju prisustvuju na X svesokolskom sletu 1938 g. u Pragu. Najzad, u ime ruskog Sokolstva iz Jugoslavije, skupštinu je pozdravio starešina brat Drajling.

Svima delegatima slovenskog Sokolstva pojedinačno je odgovorio predsednik Saveza Junaka brat Raško Atanasov. Poljsko Sokolstvo nije poslalo delegate, a ruski Sokoli iz Češkoslovačke izvinili su se da ne mogu doći zbog toga što na vreme nisu dobili poziv.

Posle podne jugoslovenski delegati prisustvovali su jednome delu skupštine, kad je držao referat o ideologiji bugarskih Junaka predsednik kulturno-prosvetnog komiteta dr. St. Cakarov. Nažalost, bili smo prisutni čitanju samo jednoga dela referata te nismo mogli čuti ceo referat. U ovome referatu predlažu se i izvesne izmene u organizaciji bugarskih Junaka, kao n. pr. da se iz naslova „Savez bugarskih gimnastičkih društava Junak“ briše reč „gimnastički“. Time se hoće naročito da istakne, da organizacija bugarskih Junaka nije samo organizacija za telesno, nego i za moralno, nacionalno i građansko vaspitanje celokupnog bugarskog naroda. Hoće se da pojača značaj uloge Junaka u celokupnom vaspitnom radu i da se da više dinamike radu naročito u pogledu vaspitanja omladine, između 15—20 godina, kada se najjače formira ličnost čoveka.

U nedelju ujutru delegati slovenskog Sokolstva položili su vence na spomenik palim bugarskim ratnicima. Tom prilikom izišao je da prisustvuje činu polaganja venaca pored jedne čete bugarskih Junaka, i jedan odred bugarske vojske sa muzikom. U ime jugoslovenskog Sokolstva, polazući venac, održao je prigodan, topao govor brat dr. V. Belajčić. Posle njega položili su cveće i delegati brat Kepl i brat Drajling. Komandant mesta i predsednik odbora za podizanje spomenika, pukovnik Velčev, zahvalio se toplo slovenskim delegatima. Vidno uzbuđen, govorio je i predsednik opštine g. Serafimov. U ime bugarskih Junaka govorio je general u penz. Atanas Kaišev.

Istoga dana delegati slovenskog Sokolstva sa jednom grupom bugarskih Junaka učinili su izlet i do klanca Šipka, na Staroj Planini, gde se u ratu 1877/78 g. bila odlučna bitka između Rusa i Bugara s jedne strane i Turaka, s druge strane, koja je konačno odlučila rat u korist Bugara i donela slobodu bugarskom narodu.

Uoči kongresa održan je zbor načelnika. Na tome zboru je između ostalog doneto rešenje da se predloži godišnjoj skupštini da primi predlog načelnništva Saveza SKJ o zajedničkom nastupu jugoslovenskih Sokola i bugarskih Junaka na svesokolskom sletu u Pragu. Skupština je primila taj predlog i rešila da na sletu u Pragu 1938 godine nastupe zajedno jugoslovenski Sokoli i bugarski Junaci sa jugoslovenskim i bugarskim narodnim igrama u nacionalnim kostimima.

Poslednjeg dana kongresa izvršen je izbor predsednika Saveza i petero članova uprave. Za predsednika je ponovo

Gore: U Kazanliku: Osvećenje spomenika palim ratnicima. — Dole: Pretstavnici Sokolstva polažu na spomenik vence

izabran brat Raško Atanasov, a za načelnika brat I. Bureš.

Od interesa će biti za naše čitaoce ako iznesemo neke podatke o organizaciji bugarskih Junaka.

Bugarska je podeljena, kao što je poznato, u osam junačkih oblasti, koje odgovaraju našim župama. Dve oblasti sačinjavaju jednu inspekciju, tako da u svemu ima 4 inspekcije. Pored upravnog odbora Saveza, postoji i vrhovni savet, koji se sastoji iz 8 pretsednika oblasti, 4 pretsednika inspektorata i članova upravnog odbora. Vrhovni savet se sastaje tri puta godišnje. Dosada je vrhovni savet bio samo savetodavno telo. Po novome predlogu za izmenu organizacije, treba da ima i upravni karakter.

Savez je imao u 1936 godini 325 novih društava, a 24 društva su prestala da rade. Prema statistici, Savez broji oko 7000 članova, međutim statistika je veoma nepotpuna i netačna (sličan slučaj kao i kod nas). U stvari celokupan broj pripadnika ceni se na 25—30.000.

Budžet prihoda i rashoda za 1937/38 godinu iznosi 598.000.— leva. Najviše su prihodi predviđeni od članskih uloga (120.000.— leva), od stadiona Junaka (120.000.—), nenaplaćenih dugovanja društava (60.000.—), od saveznih izdanja (30.000.—), od fonda za fizičko vaspitanje (50.000.—) i t.d. Naj-

veći su rashodi predviđeni za putovanja i dnevnicu upravnog odbora i glavnog saveta (60.000.— leva), za štampu (58.000.—), za prednjačke kurseve (40.000.—), za skupštinu (50.000.—), za plate sekretaru i drugim činovnicima Saveza (oko 120.000.—), za savezno igralište (30.000.—), za propagandu (20.000.—), za otplatu saveznih dugovanja 60.000.— i t. d.

Savez bugarskih Junaka izdaje tri lista: „Zdrave i sila“, „Glavatar“ i „Junačko selo“. U svome izveštaju komitet za štampu predlaže, da se list „Zdrave i sila“ deli besplatno (oko 1.500 primeraka) učiteljima narodnih škola, direktorima progimnazija i gimnazija. Isto tako bilo je predloženo da se list „Junačko selo“ šalje besplatno učiteljima osnovnih škola na selu.

U godišnjem izveštaju ističe se potreba stvaranja stručnog prednjačkog kadra. U tu svrhu održana su dva savezna prednjačka tečaja, zimski i letnji, i to jedan u Sofiji a drugi u Varni, na kojima je bilo 160 učesnika.

Sirenju junaštva na selu poklanja se u poslednje vreme velika pažnja. Isto tako i prosvetnom radu, koji predstavlja mladu granu u Savezu bugarskih Junaka pridaje se veliki značaj, jer se smatra, da kulturno prosvetni rad ima da popuni prazninu koja je postojala u dosadašnjem radu Junaka i da će to imati značajnu ulogu u životu junačke organizacije. M. A.

Fridl i dr. Ris, COS, po 2.495; 8 Pukl, SKJ, 2.466; 9 Krupička, COS, 2.464; 10 Pojdinger, COS, 2.414; 11 Urbančić, SKJ, 2.412; 12 Stavbe, SKJ, 2.083; 13 Kosec, SKJ, 1.577.

Najbolji rezultati kod pojedinih disciplina su: skok u dalj: I Buček, 651 cm; II Fidler, 626; III Pukl, 624; koplje: I dr. Ris, 54.57 m; II Fidler, 51.83; III Hasonj, 46.25; trčanje na 200 m: I i II Buček i Fridl, 24.2 sek; III Urbančić, 24.3; disk: I Fidler, 40.60 m; II Hasonj, 34.83; III Špaček, 34.50 m; trčanje na 1.500 m: I Čurda, 4:23.8 min; II Krupička, 4:29; III Buček, 4:46.3 min.

Kao što se vidi, pri skoku, koplju, trčanju na 200 m i disku, sva prva mesta su dobili Čehoslovaci, a pri trčanju na 1.500 m bio je prvi brat Čurda iz vrste SKJ, čiji je sjajni uspeh kao i uspeh brata Pukla pri skoku i brata Urbančića pri trčanju na 200 m bio oduševljeno pozdravljen od prisutnog Sokolstva i publike, kao također posle i u dnevnoj štampi.

Rezultati naših takmičara u pojedinim disciplinama su sledeći: skok u dalj: III Pukl, 624 cm; 6 Urbančić,

606; 8 Čurda 586; 11 Stavbe, 570; 13 Kosec 430; koplje: 4 Pukl, 43.85 m; 10 Kosec 37.95; 11 Stavbe 37.68; 12 Čurda, 31.39; 13 Urbančić, 31.20; trčanje na 200 m: III Urbančić, 24.3; 7 Čurda, 24.8; 10 i 11 Pukl i Stavbe po 25.5; 12 Kosec, 25.7; disk: 4 Kosec, 31.96; 5 Čurda, 31.54; 6 Urbančić, 30.65; 7 Pukl, 30.16; 12 Stavbe, 26.37; trčanje na 1.500 m: I Čurda, 4:23.8; 4 Urbančić, 4:47.9; 8 Pukl, 4:59.2; 11 Stavbe, 5:11.2. Kosec je dobio nulu pošto nije stigao na cilj.

Drugi dan posle završenog takmičenja jugoslovenska vrsta posetila je Macohu s veličanstvenim podzemnim pećinama u divnom kraju moravskog krasa. Vrsta je prisustvovala i proslavi rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II, koju je priredila Češkoslovačko-jugoslovenska liga u Brnu.

Za čitavo vreme svoga bavljenja u Brnu, jugoslovenska takmičarska vrsta bila je kako od strane brnskih župa tako i od društva Sokol Brno I kao i od strane brnskog građanstva najsrdačnije i bratski susretana, na čemu i ovom prilikom svima bratski blagodarimo. — M. V.

X svesokolski slet u Pragu 1938

Grandiozna sokolska stafeta otvoriće sletske svečanosti

Kao što smo već izvestili, dne 17 o. m., na dan rođenja osnivača Sokolstva, dr. Miroslava Tirša, prema predviđenom programu, grandiozna sokolska stafeta otvoriće svečanosti X svesokolskog sleta u Pragu. Iz dana u dan ova priredba zauzima sve veći opseg i biće nesumnjivo najveća svoje vrste koje poznaje istorija.

Glavne pruge sokolske stafete

Pruge koje vode iz Praga su sledeće: Dječín (257 km), Aš (220), Podbježovice (297), Horní Dvorištie (199), Šatov (256), Petržalka (377), Filakova (735), Jasina (1.061), Tješín (451) i Začlerž (333 km). Ukupna duljina ovih deset glavnih pruga, koje idu iz Praga na sve strane do granica republike, iznosi 4.186 km. Da se savlada ova udaljenost, pošto će svaki član trčati po 100 m, a članice i naraštaj po 80 m, biće potrebno oko 45.000 trkača. Sporedne pruge, koje se odvajaju od glavnih pruga, imaju ukupnu duljinu od približno 12.000 km, te će se mestimično morati savladati od biciklista, jahača, pa čak i plivača i veslača. Po sporednim prugama, za koje će biti potrebno oko 12.000 trkača, stići će sletska poslanica COS u najmanju i najzabačeniju jedinicu.

Ako proračunamo duljinu svih pruga, dobićemo ukupnu duljinu od preko 16.000 km, a sletske poslanice proći će kroz više od 150.000 ruku pre nego stignu na svoja mesta. Ako tome pribrojimo još i skoro 70.000 Sokola, koji će vršiti redateljsku, zdravstvenu, propagandnu, izveštajnu i organizatornu službu u ovoj stafeti, dolazimo do broja od blizu četvrt milijuna Sokola, koji će aktivno učestvovati u ovoj zaista jedinstvenoj priredbi. Četvrt milijuna neznatnih jedinki u celoj republici povezaće se u jedan neprebrojni lanac snage, spremnosti i discipline. Kao uvod u X svesokolski slet u Pragu doista nije bilo moguće zamisliti jednu lepšu i impozantniju priredbu.

Propaganda sleta, koju je organizovala COS na praškom velesajmu, pokazuje odlične uspehe. Inostrani posetoci sajma sa velikim interesom posećuju sokolske paviljone na sajmištu. Mnogi

su već sada rezervisali ulaznice za sedišta na tribinama i u ložama.

Na velesajmu u Bratislavi, koji se održava od 12. do 19. o. m., organizovana je propaganda za slet na isti način kao na praškom velesajmu.

Sletsku pesmu „Sletu zdar“ komponovao je brat Jaroslav Kršička na tekst od J. K. Hlineckog. Pesma je bila već svirana na praškom velesajmu i primljena je od publike sa oduševljenjem, te se već potpuno udomačila i svuda se peva.

„Le X. ém Slet“. Taj napis predlažu francuski gimnastičari na plakatu, koji će se štampati na francuskom jeziku mesto napisa „Fête fédérale des So-

kols Tchechoslovaques“, koji je bio predviđen od COS. Sokolstvo je u Francuskoj tako dobro poznato, da je pojam „slet“ Francuzima potpuno jasan.

† Pjer baron de Kuberten

U Zenevi umro je 2 o. m. osnivač modernih olimpijskih igara Pjer baron de Kuberten. Baš ove godine slavio se u celom sportskom svetu njegov 75 rođendan.

Pjer baron de Kuberten rodio se 1863 u Parizu, kao sin bogate plemićke porodice. Po svršenim studijama na političkoj visokoj školi u Parizu, otišao je u Englesku i u Ameriku da studira na univerzitetima pedagoške metode te je tamo imao prilike da upozna veliki značaj fizičkog vaspitanja u anglosaksonskoj rasi. Posle povratka u domovinu počeo je da i u Francuskoj budi interes za sport. Grčki uzor harmoničkog fizičkog i duševnog vaspitanja probudio je u njemu želju da obnovi antičke igre, na čemu je intenzivno radio od god. 1888, prebrodivši mnoge teškoće dok nije konačno uspeo u svojoj plemenitoj zamisli. Tada je bio osnovan međunarodni olimpijski odbor, kojemu je on bio pretседnik za punih 25 godina, naime sve do godine 1925, kada je to svoje mesto ustupio sadašnjem pretседniku grofu Baje-Laturu.

Pokojni baron de Kuberten sudelovao je na svim olimpijadama, počam od prve u Ateni 1895 do poslednje u Berlinu prošle godine, doživivši tako na svoje najveće zadovoljstvo zblizenje naroda u plemenitom takmičenju na olimpijskim igrama.

Slava velikom Francuzu!

Pretstavnici jugoslovenskog, češkoslovačkog i ruskog Sokolstva s pretседnikom opštine g. Serafimovom i komandantom mesta puk. g. Velčevom u krugu braće bugarskih Junaka u Hazanliku

Takmičenje u klasičnom peteroboju u Brnu za prvenstvo Saveza slovenskog Sokolstva

Dne 5 o. m. održano je u Brnu takmičenje u klasičnom peteroboju za prvenstvo Saveza slovenskog Sokolstva.

Na ovom takmičenju, na kome su učestvovali samo češkoslovački i jugoslovenski Sokoli, vrstu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koju je vodio zamenik saveznog načelnika brat Miroslav Vojinović, sačinjavala su braća: Milan Kosec, Hugo Čurda, Mirko Pukl, iz Ljubljane, i Adolf Urbančić te Ivan Stavbe iz Celja. Stvarno vrsta je trebala da ima 6 članova i 2 zamenika, ali se brat Feri Pletershek iz Celja toga dana takmičio u Bukureštu na balkanskim igrama, a druga dvojica nisu učestvovala iz nepredviđenih zapreka. Time je naša vrsta već unapred bila znatno oslabljena, poglavito kad se uzme da je ispao Pletershek, koji je bio pobednik u izbornom takmičenju. Zbog toga su i vrste bile sastavljene samo od 5 članova. Vrsta COS nastupila je kompletno sa 5 članova i 2 zamenika, a jedan je takmičio kao pojedinac.

Na staciji u Brnu jugoslovenske Sokole dočekala je četa češkoslovačkih Sokola u svečanom odorama i mnoštvo građanstva. Jugoslovensku vrstu pozdravio je srdačnom dobrodošlicom u ime COS načelnik brat dr. Klinger, u ime brnskih župa brat dr. B. Klavivo, starešina župe Jana Mahala, u ime grada Brna savetnik A. Havlik, u ime Češkoslovačke jugoslovenske lige profesor O. Maška te jugoslovenski konzul VI. Filkuka. U ime vrste Saveza SKJ zahvalio se vodnik vrste brat M. Vojinović.

Takmičenje je otvoreno na veoma svečan način na krasnom stadionu Sokola Brno I u 9 časova, u prisustvu mnogobrojnog Sokolstva i građanstva. Takmičenju je prisustvovala vladin savetnik g. Roter, od strane vojske g. Kučera, u ime grada Brna savetnik g. Havlik, u ime Češkoslov.-jugoslov. lige prof. O. Maška, konzul inž. Filkuka, kao i mnogi drugi ugledni predstavnici.

Vrstu COS vodio je načelnik brat dr. Miroslav Klinger.

Vrste sa sudijama nastupile su uz glazbu i kada je bila istaknuta češkoslovačka zastava, zasvirala je glazba češkoslovačku i jugoslovensku himnu.

Nakon toga takmičare je pozdravio starešina župe Vanjičekove brat Fr. Loubal, a zatim su održali prigodne kratke govore brat dr. Klinger i brat M. Vojinović.

Samo takmičenje teklo je u potpunom redu. Vrsta Saveza SKJ, i onako već brojno oslabljena, imala je da izdrži tešku borbu sa potpunom i dobro pripremljenom vrstom COS, koja je i pobedila sa 13.385 prema 11.068 bodova, koje je dobila vrsta Saveza SKJ. Ali i sama publika, osetivši ovu razliku, očigledno je s velikim simpatijama pratila takmičenje jugoslovenskih Sokola i svaki njihov vidniji uspeh oduševljeno pozdravljala.

Rezultati postignuti na ovim takmičenjima su sledeći: I Fidler, COS, 2.915 bodova; II Hasonj, COS, 2.763; III Buček, COS, 2.625; 4 Špaček, COS, 2.587; 5 Čurda, SKJ, 2.530; 6 i 7

Krasna manifestacija sokolske in slovanske misli v Kranju

Nj. Vel. Kraljica Marija je kumovala dečjemu praporu Veličansten spreved — Uspela javna telovadba

V nedeljo 5. t. m. je naša sokolska mladina skupno s starejšimi brati proslavila najmilejši praznik — rojstni dan svojega ljubljene staroste Nj. Vel. kralja Petra II. Na taj svoj praznik je prihitela sokolska mladina, da skupno s kranjsko sokolsko deco sprejme prvi dečji sokolski prapor, ki mu naj bo ka- žipot v boljšo in srečnejšo bodočnost. Ta praznik sokolske dece bo ostal v neizbrisnem spominu, saj je praporu kumovala Nj. Vel. Kraljica Marija, ki je poklonila praporu krasen moder svilen trak.

Kot uvod v svoj največji praznik sta priredila sokolska deca in naraščaj v soboto v Narodnem domu navdse uspele telovadno akademijo, ki je bila zaključena z imponantno špicarjevo sceno „Domovini Zdravo!“

V nedeljo je bil ves Kranj v državnih zastavah, da tako tudi javno pokaže svoje priznanje sokolski deci za njen trud v sokolskih telovadnicah. Ob 13.30 se je vršila pred Narodnim domom, kjer se je zbrala velika množica Sokolstva in občinstva slavnost razvitja dečjeg prapora. Ob napovedani uri se je pripeljala z dvornim avtomobilom zastopnica vzvišene kumice Nj. Vel. kraljice Marije, dvorna dama sestra Franja dr. Tavčarjeva v spremstvu ge. Sirčeve, gđc. Majdičeve in br. Stempiharja. Godba je zaigrala pozdravno koračnico, iz tisočih grl pa so zaorili pozdravi visoki kumici, kralju Petru II, in s. Tavčarjevi. Prvi je pozdravil zastopnico kumice starosta br. Stanko Završnik, nato pa je v imenu sokolske dece izrekla pozdrav in zahvalo deklica Cofova, ki je izročila s. Franji dr. Tavčarjevi krasen šopek, ovit z državno trobojnico. Zastopnica visoke kumice se je iskreno zahvalila za bratski sprejem in poljubila sestrico Cofovo na čelo, kar je vzbudilo ponovno vihar navdušenja med Sokolstvom in občinstvom. Ko so izrekli pozdrave namestnici visoke kumice še ostali odlični zastopniki, se je pričela slavnost razvitja. Na okusno okrašenem stopnišču Narodnega doma so zavzeli svoja mesta dvorna dama Franja dr. Tavčarjeva, zastopnik vojske kapetan Milutinović, podnačelnik Saveza SKJ br. Jeras, zastopnik župe Ljubljana br. Proscenc in Kostnapfel, župni starosta br. Špicar, zastopnik ruskega Sokola br. inž. Gramatčikov, poljskega Sokola br. Freigang, češkoslovaškega br. inž. Emmer, bivši župan br. Ciril Pirc, sreški podnačelnik Leon Lojk, mestni župan Cesenj, direktor Dolar in drugi predstavniki.

Pozdravni govor je imel starosta br. St. Završnik, ki je iskreno pozdravil zastopnico Nj. Vel. kraljice Marije dvorno damo Franjo dr. Tavčarjevo in se zahvalil za veliko čast, ki je doletela sokolsko deco ob razvitju dečjega prapora, katerega kumovanje je prevzela v svoji globoki materinski ljubezni Nj. Vel. kraljica Marija. Ob tej priliki se spominjamo tudi velikih borcev za naše osvobojenje in ujedinjenje kralja Petra I. Osvoboditelja, viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja ter mladega sokolskega kralja Petra II. Deputacija društva je nato položila pred spomenik kralja Petra I. krasen venec z državno trobojnico. V imenu Sokolstva je br. starosta nato prosil dvorno damo Tavčarjevo naj bo tolmač velike zahvalnosti in vdanosti Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vel. kralju Petru II. Godba planinskega polka je zaigrala državno himno.

V imenu staršev je nato razvil prapor br. Ekar st. s prekrasnim govorom, nakar je prapor izročil mlademu praporščaku Oblaku, ki je obljubil, da bo nosil dečji prapor čist in neomadeževan ter ga izročil svojim naslednikom. Med igranjem državne himne je privezala dvorna dama Tavčarjeva v imenu vzvišene kumice krasen svilen moder trak z napisom Marija, ter med drugimi vzpodbudnimi besedami izjavila: „Nosite ta prapor s častjo in naj vas družijo v misli za neokrnjeno in močno, na večne čase uedinjeno Jugoslavijo. Bodite vdan in zvesti svojemu sokolskemu

kralju Petru II. in čuvajte oporoko Viteškega kralja „Čuvajmo Jugoslavijo“. Vsa množica je priredila pri teh besedah navdušene ovacije kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Nato so privezali trakove s primernim nagovori za Poljake br. inž. Freigang, za rusko Sokolstvo br. inž. Gramatčikov in za češkoslovaško Sokolstvo br. inž. Emmer, vojaška godba pa je zaigrala poljsko, rusko in češkoslovaško himno.

V imenu mestne občine je pozdravil visoko kumico in čestital deci k visokemu odlikovanju mestni župan Cesenj, nakar sta imela krasne govore zastopnika Saveza SKJ br. Jeras in župni starosta br. Špicar.

Po razvitju se je razvil po mestnih ulicah veličasten spreved. Množice, ki so tvorile špalir, so priredile sokolskim vrstam navdušene ovacije in jih obsule s cvetjem. Na čelu povorke so nosili Sokoli češkoslovaško, bolgarsko, rusko in poljsko zastavo, za godbo planinskega polka iz Škofje Loke so nosili 10 članskih in 8 naraščajskih praporov, nato novi dečji prapor, Sokolstvo v kroju, kranjska godba, sokolska mladina in članstvo v civilu z znakom. Vseh udeležencev v sprevedu je bilo 937 oseb. Pred spomenikom kralja Petra I. Osvoboditelja je bil pred zastopnico visoke kumice in odličnimi predstavniki mimohod, nakar je bil razhod.

Ob veliki udeležbi je bila ob 15. na letnem telovadišču javna telovadba vseh oddelkov, ki je izborna uspela. Nastopilo je 600 telovadečih oseb, predvsem iz Kranja, kar je znak, da kranjski Sokol napreduje. Zvečer je bila imponantna sokolska baklada med navdušenimi ovacijami kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

Zbor župskih načelnika i načelnica u Kaštel Sućurcu

U vremenu od 23 do 30 jula o. g. održan je u Kaštel Sućurcu, kod Splita, zbor župskih načelnika i načelnica te članova i članica stručnog odbora Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Ovaj zbor, koji je vodio načelnik Saveza SKJ brat dr. Alfred Pihler, održan je pod šatorima, koje je za ovo zborovanje, kao i za savezni naraštajski prednjački tečaj, koji je upravo tada bio tamo završen, ustupila Sokolska župa Novi Sad.

Na ovom zboru predavala su sledeća braća i sestre: dr. Miroslav Klinger, načelnik Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske, o sokolskom vaspitanju za narodnu odbranu; Nikola Tatalović, načelnik Sokolske župe Bjelovar, o teškoćama rada sa školskom omladinom; Petar Čolić, načelnik Sokolske župe Mostar, o spremanju omladine za smenu; Milena Grubor, članica saveznog stručnog odbora, o Sokolici današnjice; Milan Teodorović, načelnik Sokolske župe Novi Sad, o radu sa župskim prednjacima; Branko Polić, tajnik saveznog stručnog odbora, o socijalnom radu u Sokolstvu; ing. Viktor Černe, načelnik Sokolske župe Niš, o sokolskim putnim blagajnama i Slavo Komac, načelnik Sokolske župe Maribor, o novoj uredbi o obaveznom telesnom vaspitanju.

Zbor je otvoren 27 jula u 7 časova ujutro svećanim podizanjem slovenskih zastava na počasne jarbole uz pevanje sokolske himne „Hej Sloveni“. Otvaranju ovoga zbora prisustvovali su i svi učesnici sudijskog tečaja Saveza slovenskog Sokolstva, koji je također bio održan tih dana u Kaštel Sućurcu.

Ostali rad zbora tekao je prema utvrđenom programu.

Dne 25 jula skoro svi učesnici zbora učestvovali su na sletu hvarsko-viškog okružja, koji je održan u Visu prigodom proslave 30-godišnjice tamonšnjeg Sokolskog društva. Dne 30 jula, poslednjeg dana ovog zbora, učesnici zbora priredili su izlet u Trogir, gde su razgledali gradske znamenitosti. Na povratku s izleta izvršeno je svećano spuštanje s jarbola slovenskih zastava uz pevanje himne „Hej Sloveni“, čime je

ovaj zbor župskih načelnika i načelnica bio završen.

O zaključcima, koji su donešeni na ovom zboru, izvestili smo opširno u prošlom broju našega lista.

Sudijski tečaj Saveza slovenskog Sokolstva

Uparedo sa zborom župskih načelnika i načelnica održan je u Kaštel Sućurcu i sudijski tečaj Saveza slovenskog Sokolstva. Tečaj je vodio načelnik Saveza SS i COS brat dr. Miroslav Klinger.

Na ovome tečaju učestvovala su sledeća braća i sestre: od strane Češkoslovačke obce sokolske: Jaro Šterc, Jenda Planička, Evžen Peniger, Bogumil Havel, Marija Provezanjikova, Ružena Mahalova, Zofija Vokačova i Evženija Kržižova; od strane Saveza bugarskih Junaka: Josif Bureš, Jordan Ivanov, Dragi Bobev, Stefanija Milenkova i Vasiljka Merdževa; od strane Saveza poljskog Sokolstva: Henrich Helmicki i Hana Zelinska, a od strane Saveza SKJ: dr. Alfred Pihler, ing. Stevan Suica, Eduard Antosijević i Emil Vukotić. Kao vežbači-pokazivači na ovom tečaju bila su braća: Milan Kujundžić iz Subotice, Zisi Todorović i Milivoje Sredojević, oba iz Splita, i sestre: Vlasta Foltova iz COS te Lidija Rupnik iz Ljubljane i Dušica Radivojević iz Beograda.

Iz naših župa

Proslava rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II u Derventi. Sokolsko društvo u Derventi proslavilo je na najsvetčaniji način rođendan Nj. V. Kralja.

Pre povorke i svećane akademije predstavnici Sokol. društva prisustvovali su blagodarjenjima u svim mesnim bogomoljama.

Već od ranog jutra pristizale su seoske sokolske čete i narod iz okoline, a oko 9 sati prispele su iskićene drž. zastavama duge povorke seljaka svrstanih u četverored, prvo konjanici, pa pešaci, a onda duga povorka kola. Naročito je mnogo sveta došlo iz Miškova, Kalendarovaca, Deplaka, Lužana i Podnovlja. U 11 sati organizovala se je duga povorka kroz iskićene ulice grada na čelu sa sokol. muzikom, u kojoj su učestvovali daci, seoske sokolske čete i mnoštvo naroda. Naročito je zapaženo u povorci ženskog seoskog sveta. Na povratku povorka se je zaustavila pred gradskom opštinom, gde je održana svećana akademija.

Akademiju je otvorio zam. starešine brat Matko Marić, koji je posle pročitao poslanicu Saveza SKJ.

O Petrovoj petoletnici održao je značajan govor brat Radmilo Grdić, referent za sokolske čete iz Sarajeva. Njegov govor sa oduševljenjem su saslušali prisutni, a na završetku su ga burno pozdravili. Akademija je završena sa „Hej Sloveni“, pa je potom nastalo narodno veselje s igrankom, na kojoj je svirala sokolska glazba.

Šesti septembar u Oštrelju. Ove godine kao nikada do sada Sokolsko društvo u Oštrelju proslavilo je rođendan svog starešine, mladog Kralja, Nj. Vel. Petra II.

U oči rođendana, t. j. u nedelju 5 o. m., u 7 časova naveče, zapaljena je vatra na žrtveniku pred spomenikom Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujeditelja. U isto vreme zapaljena je ogromna vatra na vrhu brda Oštrelja (visina nad morem 1389 m) za dug život i dobro zdravlje našeg staroste, mladog Kralja, Nj. V. Petra II. I dok je sav Oštrelj blistao od iluminacije zgrada, a što je davalo veličanstven i divan izgled u noći, dotle je u parku pred spomenikom Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujeditelja intonirana državna himna preko radio-aparata sa gramofonske ploče. Posle izvršenog programa, u samom parku, gde je i spomenik, sestra Vlasta Meseldžić priredila je svima prisutnima banket, na kome se uz muziku bavilo celo građanstvo Oštrelja.

Cela ova priredba protekla je u najvećem raspoloženju i veselju te burnom

klicanju Nj. Vel. Kralju, Nj. V. Kraljici Majci, Domu Karadordevića i Jugoslaviji.

Pri završetku ove svećanosti 45 članova Sokolskog društva otputovalo je u Sanski Most, da tamo na okružnom javnom času — prijedorskog okružja — zajednički i što svećanije proslavi taj veliki i svećani dan.

Proslavu kao uspomenu na prvu godinu Petrove petoletnice Sokolsko društvo u Oštrelju proslaviće naknadno.

Vredno je napomenuti, da je Sokolsko društvo u Oštrelju u ovoj prvoj godini Petrove petoletnice izvršilo već dve trećine svog zaveta. — M. M.

Sokolsko društvo Zagreb I. U subotu 4 septembra održalo je Sokolsko društvo Zagreb I u svojim prostorijama u čast rođendana Nj. Vel. Kralja vema uspele akademiju, koju je posetilo i ostalo članstvo zagrebačkih društava.

Ovoj akademiji osim toga prisustvovali su: zamenik bana g. Mihaldžić, armijski general g. Jurišić, gradski načelnik g. Pejić, starokatolički biskup g. Kalodera te predstavnici svih kulturnih i drugih jugoslovenskih društava. Od strane uprave Sokolske župe Zagreb akademiji su prisustvovali brat Rodanić i brat Rišlavi. Sudelovao je i društveni orkestar te pevački zbor „Jadranske straže“. Na akademiji su govorili starešina društva brat Debeljak i član uprave Saveza brat dr. Verk. Oba govora izazvala su silno oduševljenje što se manifestovalo poklicima Kralju, Kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Posle toga razvila se animirana zabava.

Sokolsko društvo Zagreb VI. U nedelju 5 septembra priredilo je Sokolsko društvo Zagreb VI u počast Kraljevog rođendana vrlo uspele priredbu u 18 sati. Zamenik starešine brat Delić pozdravio je prisutnu braću i sestre, koji su ispunili veliku dvoranu vrlo ukusno iskićenu. Iza govora prolomala se dvorana od klicanja Nj. V. Kralju i Jugoslaviji, nakon čega je otvirana državna himna. Naraštajac Živanović recitovao je zatim vrlo lepu pesmu „Mladome Kralju“. Posle toga su tri naraštajke i tri naraštajca izveli prikaz od brata Bendiša „Kralju Petru II“, koji je pobudio veliko oduševljenje. Posle govora o Sokolskoj Petrovoj petoletki i dužnosti Sokola završen je program govorom potstarešine i pevanjem himne „Oj Sloveni“. Iza toga sledila je igranka u vrlo lepom, sokolskom raspoloženju.

Sokolsko društvo Zagreb VII. Ovo mlado društvo počelo je da intenzivno radi okupljanjem članstva svih kategorija. Ima dvoranu u školi na Kaptolu, ali izim te dvorane nema drugih prostorija gde bi se članstvo okupljalo. Inicijativom brata d-ra Lenca uredilo je društvo svoje prostorije u Gašvoj ulici 7 gde ima i svoju čitaonicu sa preko 20 novina i revija.

U nedelju 5 septembra u ovim prostorijama bilo je svećano otvorenje društvene knjižnice i čitaonice uz sudelovanje mnogobrojnog članstva, predstavnika župe i ostalih društava. Starešina brat Svetozar Nećak otvorio je svećanost vrlo lepim govorom i ocrtao rad društva. Zatim je nastao jedan dirljivi momenat: brat d-r Lenac uz ganutljiv govor zapalio je kandilo pred ikonom Kralja Mučenika. Suze su mnogima potekle niz lice. Prosvetar brat Omanović govorio je o Sokolskoj Petrovoj petoletki, o važnosti čitaonice i knjižnice i pozvao braću i sestre da sudeluju u prosvetnom radu društva. Posle govora starešine, otpevana je sokolska himna. Na koncu je priredena mala zakuska.

Društvene prostorije vrlo su lepo uređene. Knjižnica već broji 450 knjiga. Cvalo i napredovalo!

Sokolska radio-predavanja radio-stanica Beograd-Zagreb-Ljubljana

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 19 septembra predaje brat Milan Cemerikić i Janko Vukićević o temi: „Privreda Južne Srbije“ (popodnevno);